

Kako prepoznati učence s fiksno in razvojno miselnostjo?

Maja Lebeničnik

Miselnost o naravi intelektualnih sposobnostih je še posebej pomembna v izobraževalnem kontekstu. Prepričanja o tem, ali so miselne sposobnosti fiksne in nespremenljive (fiksna miselnost) ali nekaj, kar se lahko razvija in spreminja (razvojna miselnost), ima učinek na učenceve učne odločitve, cilje, motivacijo, samozavest in posledično na učne dosežke.

V določenih situacijah lahko učitelji bolj jasno prepoznajo, ali imajo njihovi učenci fiksno ali razvojno miselnost. Učenci z različno obliko miselnosti drugače reagirajo v naslednjih situacijah:

1. **Izziv:** Učenci s fiksno miselnostjo manj verjetno sprejemajo nove izzive ali izbirajo cilje, ki so lažje dosegljivi in kjer je verjetnost neuspeha manjša. Učenci z razvojno miselnostjo verjetneje izbirajo izzive, iz katerih se bodo lahko nečesa novega naučili. Učenci z razvojno miselnostjo občutijo manj odpora do potencialnega neuspeha kot učenci s fiksno miselnostjo.
2. **Ovire:** Soočanje z ovirami med procesom učenja lahko pri učencih s fiksno miselnostjo občutno zniža motivacijo za učenje. Za njih namreč napor, ki ga doživljajo med učenjem, počasnejši potek učenja ali potreba po vlaganju dodatnega truda pomeni znak pomanjkanja lastnih sposobnosti. Na drugi strani učenci z razvojno miselnostjo razumejo, da so ovire in zamude normalni del procesa učenja ter da sta napor in preizkušanje ključna za doseganje ciljev.
3. **Neuspeh:** Pri učencih z razvojno miselnostjo doživljanje neuspeha vpliva na samovrednotenje. V primeru neuspehov in napak se učenci s fiksno miselnostjo počutijo 'neumne', 'netalentirane' ali 'neprimerne za nekaj'. Poleg tega so bolj nagnjeni k tem, da za svoj neuspeh krivijo druge (npr. učitelje). Tudi učence z razvojno miselnostjo lahko neuspeh vznemiri, vendar za svoj neuspeh prevzamejo odgovornost in si neuspeh razlagajo kot priložnost za učenje iz storjenih napak.
4. **Kritika:** Učenci s fiksno miselnostjo se na kritiko verjetneje odzovejo obrambno, tudi kadar gre za konstruktivno kritiko. Namesto refleksije, kritiko zavrnejo ali razvrednotijo osebo, ki je kritiko podala. Učenci z razvojno miselnostjo se ob kritiki ne počutijo ogrožene ter so pripravljeni o kritiki razmisliti in se iz konstruktivne povratne informacije česa naučiti.

Učitelji lahko pri študentih z razvojno miselnostjo opazijo tudi, da:

- vlagajo veliko napora v učenje, se bolj potrudijo in iščejo različne poti za doseg ciljev;
- uživajo v učenju;
- uporabljajo različne in učinkovite učne strategije;
- se bolj osredotočajo na lasten napredek kot tekmovanje z drugimi;
- so pripravljeni nekaj spremeniti v lastnem učnem procesu, če je za to potreba;

- imajo bolj stabilno samovrednotenje, ki ni odvisno le od njihovih dosežkov (ne čutijo potrebe, da bi bili boljši od drugih)
- ne delujejo tako, da bi zaščitili svoj ego (npr. z zvrčanjem krivde na druge, nesprejemanjem nalog itd.)

Literatura:

Dweck, C. (2017). *Mindset – Updated Edition: Changing The Way You think To Fulfil Your Potential*. London: Robinson.